

El llenguatge

Aclaparar

3/11/1979

N'hi ha que a vegades obliden l'existència del verb aclaparar i dels seus derivats aclaparament i aclaparador. Algú, fins i tot, sembla que els ignori. Es aleshores que es deixa el pas lliure a barbarismes tan detonants com «abrumar», «abrumador», «agobiar», «agobio», «agobiador»... «Se'l veia molt abrumat», «Les desgràcies el van abrumar», «Em sento agobiat», són frases que podem sentir prou sovint i, fins i tot, llegir alguna vegada.

Convé recordar i tenir en compte, per tant, aquesta utilíssima família de mots, que permet una fraseologia molt variada, expressiva i eficaç, i que ningú no qualificarà de llibresca: Amb tant de pes caminava aclaparat. Aquella desgràcia el va aclaparar. Es una malaltia que aclapara molt. El seu estat d'aclaparament fa pena. La calor era aclaparadora... El verb aclaparar s'usa també, hiperbòlicament, en frases com Les vostres atencions em deixen aclaparat. No sé com agrair-vos-ho: em sento aclaparat. No creiem que hi hagi res a objectar contra aquest ús, encara que no veiem que el recullin ni el Diccionari Fabra ni la Gran Enciclopèdia Catalana.

En aquest mateix camp de significació importa també de pensar en relleu el considerable joc que permeten els derivats del substantiu feix: l'adjectiu feixuc, l'adverbi feixugament els noms equivalents feixugor i feixuguesa i el verb afeixugar dels quals el castellà no compta amb les formes corresponents, ja que el seu substantiu «haz» (que correspon i equival a feix no ha demostrat una capacitat de derivació semblant. Feixuc, doncs, és un adjectiu que podem aplicar a un pes, una tasca, una obligació, una lectura, una conferència i fins i tot a una persona que ens atabala o amoina amb la seva conversa o el seu capteniment. A conseqüència, podem dir d'algú que camina feixugament o que les penes o les obligacions l'afeixuguen, o parlar de la feixugor d'aquella feina o d'aquell acte públic.

Hi ha, encara, el verb doblegar clarament relacionat amb doblar però amb una tendència a ampliar l'extensió del seu significat cap al camp semàntic de vencer o aclaparar. Un cordill o una peça de roba es poden doblar. Però ja no ho diríem de qualsevol cosa que ofereixi una certa resistència, especialment d'una persona i de la seva actitud, del seu caràcter, de la seva fermesa o de les seves conviccions. Diríem, aleshores, que intenten doblegar algu o queno es deixa doblegar.

Albert Jané